

ТОНКОЩІ ПРОЦЕСУ СКЛАДАННЯ РЕЦЕПТУРИ ПАРФУМЕРНИХ КОМПОЗИЦІЙ

Авдєєва Ольга Юрїївна,
доктор філософії, асистент кафедри хімії
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

Анотація: Парфумерна композиція є основним носієм запаху, складною «формулою» різних запашних речовин, за рецептурою якої формується характер та стійкість запаху. Факторами, що впливають на формування якості парфумів є створення та складання рецептури парфумерного виробу; підготовка вихідної сировини; технологічний процес приготування; фасування та упаковка. Шляхом підбору і подальшого поєднання ароматичних речовин може бути створена необмежена кількість запахів, що є запорукою успіху в створенні нових рецептур парфумерних композицій.

Ключові слова: парфуми, парфумерні засоби, рецептура парфумерних композицій, види запахів, композиції-бази, запашні речовини, ефірні олії, настої.

З метою створення парфумів на сьогодні використовують більше 5000 ароматних речовин та їх сумішей, обирають ті, що забезпечать створення необхідного аромату. Головне призначення парфумерної продукції полягає в ароматизації тіла, одягу, побутових предметів і приміщень. Одночасно, деякі засоби використовуються з гігієнічною чи лікувальною метою. Якість та безпечність парфумерних засобів встановлюється на всіх стадіях виробництва, починаючи з ідеї створення до упаковки. В залежності від умов транспортування та зберігання якості парфумерного засобу може зберігатися або погіршуватися. Тому актуальним для здобувачів вищої освіти – майбутніх хіміків є експериментальне дослідження тонкощів процесу складання

рецептури парфумерних композицій при вивченні освітньої компоненти «Косметична хімія».

Асортимент парфумів, які знаходяться на сучасному ринку, класифікується за такими параметрами: *класифікація засобу* (духи, парфумерні води, туалетні води, одеколон, запашні води); *відсотковий вміст парфумерної композиції* (30% – 1%); *міцність спирту* (90% – 60%) відповідно.

Факторами, що впливають на формування якості парфумів є створення та складання рецептури парфумерного виробу; підготовка вихідної сировини; технологічний процес приготування; фасування та упаковка.

Принципово важливими етапами створення рецептури парфумерної композиції є:

- підготовка суміші;
- приготування настоїв із запашних речовин;
- додавання композиційної бази;
- додавання барвників і води;
- готова парфумерна рідина [1].

Парфумерна композиція є складною сукупністю різних запашних речовин, складеною з настоянок, розчинів індивідуальних ароматичних речовин або композицій чи баз. Вона ж і є основним носієм запаху і саме від її якості залежить якість парфумерії, а за її рецептурою формується характер та стійкість запаху. Кожній одиниці парфумерного засобу відповідає чітка рецептура парфумерної рідини, затверджена дегустаційною радою виробника. Таку рецептуру складають, враховуючи призначення товару, доступність вихідних компонентів, розчинності речовин у розчинниках тощо [2].

Для отримання бажаного запаху здобувачі вищої освіти мають можливість використовувати індивідуальні запашні речовини та ефірні олії або ж комбінувати їх. Композиції-базис є гармонійним поєднанням ароматних речовин, які створюються для полегшення роботи парфумерів. Готові композиції-базис використовують при виборі основи для нового запаху або покращення існуючого [3]. Отже, спочатку потрібно створити основний або

базовий запах, а вже потім до основного запаху підібрати індивідуальні запашні речовини, які гармонійно доповнюють базу. Таким чином, шляхом підбору та подальшого поєднання ароматичних речовин може бути створена необмежена кількість запахів.

Варто зазначити, що основними видами запахів, які є актуальними на сьогодні вважають:

- **гіркі:** герань, лимон, мандарин, півонія, бузок, квітка апельсина;
- **тонкі:** акація, ірис, магнолія, мімоза, настурція, півонія, троянда;
- **солодкуваті:** акація, мандарин, тубероза, ваніль;
- **зелені:** гвоздика, фіалка, нарцис, мирра;
- **теплі:** акація, запашний горошок, персик, сандал, жимолость;
- **густі, важкі:** гвоздика, ладан, лілія;
- **пряні:** жасмин, пачулі, цикламен, кориця, гвоздика, ладан.

Дещо детальніше розглянемо інформацію про найбільш популярні квіти, які використовуються в парфумерії. До прикладу, троянда вирощується в усьому світі, вони бувають великі і дрібні, відрізняються різними відтінками і силою аромату. Ще однією популярною рослиною є лаванда. Оскільки лаванда має широкий спектр ароматичних властивостей, то асоціюється з чистотою і в парфумерії цей надзвичайно ціннісний компонент використовується виключно в початкових нотках, а для виробництва беруть квітки з тонким стеблом. Не можна оминати увагою і жасмин, який є надпопулярним в парфумерній індустрії. Найбільш виражений запах квіти мають вночі, тому збирають жасмин вночі, здебільшого вручну. Також аромат квітів псується під впливом спеки і сонця.

У групу основної сировини для парфумерних товарів входять ароматичні чи запашні речовини, спирт і вода. Є в рецептурі і допоміжні речовини, такі як фіксатори запаху, денатуруючі домішки, іноді барвники. Найважливішим чинником, що впливає на якість парфумів, є наявність або відсутність вхідної сировини для створення продукту та її якість. Чим більше запашних речовин використано в створенні парфумерної бази чи композиції, тим запашніші

парфуми. Отже, запашні речовини складають головну групу сировини, які використовують у виробництві парфумів. Залежно від походження рослинної сировини добувають леткі ароматичні речовини шляхом перегонки та мацерації, а у результаті отримують продукти у вигляді ефірних олій, настоянок, розчинів.

Таким чином, ефірні олії – це ароматні рідини, схожі на рослинні олії, але лише за зовнішнім виглядом, адже за хімічною природою вони є зовсім різними. Ефірні олії є сумішшю речовин, які належать до різних класів органічних речовин: спирти, вуглеводні, альдегіди, ефіри, феноли та інші. У більшості випадків ефірну олію добувають із свіжозібраних рослин, але бувають випадки, що сировину заздалегідь висушують. Для добування ефірних олій з рослин застосовують той спосіб, який дозволяє отримати найбільший практичний вихід та найкращу якість продукції.

Настої теж є важливими витяжками, які отримані шляхом настоювання у спирті натуральної рослинної сировини. Їх отримують зі всієї рослини або з певної її частини. Настої вводять у рецептуру у точних співвідношеннях паралельно із парфумерною композицією та спиртом. Цікаво, що для зміцнення запаху парфумів використовують смоли та бальзами: бензойну смолу, толуанський бальзам, які сприяють закріпленню запашних речовин на триваліший час, завдяки чому підвищується стійкість запаху парфумів.

Доволі часто при створенні парфумів потрібні індивідуальні ароматичні речовини. Вони можуть бути виділені з різних продуктів рослинного походження, але найчастіше їх штучно синтезують із різноманітних хімічних продуктів. Індивідуальні речовини, отримані шляхом синтезу, називають синтетичними запашними речовинами. Їх застосування у парфумерії дозволяє розширити спектр запахів, додати їм оригінальність та вишуканість.

Отже, на сьогоднішній день якість парфумів залежить від багатьох чинників, з якими можна легко впоратись у XXI-му столітті. Для цього необхідно знати основні правила та володіти тонкощами процесу складання рецептури парфумерних композицій.

Список літератури:

1. Продукція парфумерно-косметична. Пакування, маркування, транспортування і зберігання. ДСТУ 5010 : 2008. [Чинний від 2008–09–01]. Київ: Держспоживстандарт України, 2008. С.10.
2. Кузьменко О. В., Сергєєва О. Р. Теоретичні основи товарознавства: Конспект лекцій з елементами розв'язання практичних ситуацій. Дніпропетровськ: Видавництво ДУЕП, 2008. 107 с.
3. Пешук Л. В. Технологія парфумерно-косметичних продуктів. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 376 с.